1995 3/4 IV. évfolyam

CSALÁD, GYERMEK, IFJÚSÁG

A tartalomból:

A gyermekvédelem tanítása (körkép)

A város és a gyermek

A másodfokú változásban bízva...

Pedagógiai Ambulancia

Tartalomjegyzék

Család, gyermek, ifjúság 1995/3-4

IV. évfolyam

Lapunk megjelenését támogatja a Művelődési és Közoktatási Minisztérium és a Soros Alapítvány

Készült fűzfői környezetbarát, újrahasznosított papíron

Család, gyermek, ifjúság

Az országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár gyermek- és ifjúságvédelmi felügyeleti és továbbképzési önálló osztályának
és a Fővárosi Önkormányzat Gyermek- és Ifjúságvédelmi Ügyosztályának folyóirata
Felelős kiadó: Herczog Mária, Gáspár Károly

Szerkeszti : SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG
Főszerkesztő : Herczog Mária
Felelős szerkesztő : Szávai Ilona

Szerkesztőség: 1032 Budapest, Zápor u. 45-47.
Postacím: 1300 Pf. 23. Telefon/fax: 188-7104

Megjelenik kéthavonta. Egyes szám ára 125 Ft, éves előfizetési díj 600 Ft

ISSN 1216-8416
Megrendelhető a szerkesztőségben
Megjelenik a

PONT Kiadó

gondozásában

Hátrányos helyzetben

K. Évát egy matematika órán ismertem meg. Egy falusi iskolában voltam óralátogatáson, és miközben jegyzeteket készítettem, beültem a gyerekek közé. Azaz Éva mellé, aki egyedül ült az utolsó padban. Nagyon rosszul nézett ki, szemei beesettek voltak, arcocskája sápadt, haja piszkos, körmei feketék. Rögtön láttam, hogy idősebb, mint osztálytársai, bár testalkata erre nem utalt, felnőttes tekintete mégis elárulta, hogy nem lehet 11 éves. Nem nézett soha a tanárára, firkálgatta a könyvét, lesegette a papírjaimat, és sohasem jelentkezett.

— Miért nem jelentkezel? — kérdeztem tőle súgva. Meglepetten nézett rám.

— Hát azért, mert én úgyis hülye vagyok — mondta, és újra elkezdett maga elé bámulni.

Abban a pillanatban elhatároztam, hogy megpróbálok segíteni ennek a kislánynak. Óra után beszéltem az osztályfőnökével Éváról. Megtudtam, hogy elég rossz körülmények között él a családjával együtt. A mosolygó tanárnő elmondta, hogy ő már többször is próbált beszélni a kislány szüleivel, eleinte még meghallgatták, de miután Éva már háromszor megbukott, nem bíznak meg többé az osztályfőnökben és az iskolában, a legutóbbi alkalommal baltával kergették el a tanárnőt, és még a kutyát is ráuszították. Az osztályfőnök megígérte, hogy nevelőotthonba viteti Évát, és már megtette a szükséges lépéseket.

Elmentem a polgármesteri hivatalba, és érdeklődtem a családról, megtudtam, hogy nagyon rossz körülmények között élnek, és a szülők agresszív magatartása miatt nem szívesen látott „vendégek" a hivatalban.

A család

Évával véletlenül találkoztam újra, bár keresni is akartam. Összefutottunk az orvosnál, a rendelőben. Megint mellé ültem, mert senki nem ült le melléje, mindenki összevont szemöldökkel nézte. Szedett-vedett pulóverekben volt, külseje most is ápolatlan, nagyon csúnyán köhögött.

— Tudod, nincs rendes kabátom, csak ebben a szvetterben rohangálok egész nap, azért fáztam meg — magyarázkodott Éva, és hirtelen nagyon bizalmas lett hozzám. Elkezdett beszélni a családjáról, így tudtam meg, hogyan élnek ők.

Éva elmondta, hogy édesapja alkalmi munkákból tartja fenn a családot, korábban nem volt munkahelye hosszabb ideig. Édesanyja takarítónő, előtte ő sem dolgozott, idegkimerültség miatt hosszú ideig betegállományban volt. Az asszonynak Éva apja a második férje. Házasságukból három gyermek született. Közülük a 14 éves Éva a legidősebb, Anti nevű öccse 12 és fél éves, Marika nevű húga pedig 10. Van egy féltestvérük is, Zoltán, aki 16 éves, és anyjuk első házasságából született. Mindegyik gyerek többször is megbukott.

A család jelentős anyagi gondokkal küszködik. Lakásukat egyre kisebbre cserélték, aztán a városból is „kiszorultak", és utolsó lakásukat elcserélték jelenlegi kis falusi házukra, mely nagyon öreg és meglehetősen elhanyagolt. Éva azt is elmondta, hogy nem hatan élnek az amúgyis szűkös helyiségekben, hanem heten, mert hozzájuk költözött apjuk egyik alkalmi munkatársa, H. Ferenc is. Éva elmondta, hogy kishúgával alszik egy ágyban, öccse pedig, mivel úgyis kis termetű, két összetolt fotelben alszik, szintén velük egy helyiségben. Amikor megkérdeztem, hogy hol alszik Ferenc, akit Éva láthatóan gyűlölt, azt mondta, hogy ugyanott, ahol a szülei.

Látogatásaim Éváéknál

Éva könyörgött nekem, hogy egyszer menjek el hozzájuk, mert annyira szeretné, ha látnám a házukat és a testvéreit. Mivel magam is éppen ezt akartam, örömest elfogadtam a meghívást, bár tudtam, hogy számítanom kell a „baltás fogadtatásra". Mikuláskor kopogtattam be Éváékhoz, és teljesen megdöbbentem, amikor beléptem, a szülei szobájában ugyanis állt a füst. A széntüzelésű kályha csöve nem kéménybe torkollott, hanem egy ablakrésen át a kert felé füstölgött, bőven beterítve a szobát is. Benn, a kormos helyiségben kucorgott a család, egy szétbontott ágyban feküdt az anya, aki éppen beteg volt, körülötte, a piszkos ágyneműn ugráltak a gyerekek, és fuldokoltak a köhögéstől. Kiosztottam aprócska ajándékaimat, azt a kevés édességet, amit vittem, és kiderült, hogy rajtam kívül nem járt ott a Mikulás... A lakásban csak a legminimálisabb berendezés volt, ócska szekrények, asztal, székek és a nagy ágy. Arra gondoltam, hogy egyszerűen nem tudok segíteni, az egész ház minden darabkáját ki kell cserélni. Megígértem a gyerekeknek, hogy karácsonykor újra eljövök, és úgy láttam, a törékeny asszony is örül ennek.

A következő látogatásomra azonban alaposabban felkészültem. Egyrészt pontosan átgondoltam, hogy mit kell vinnem a gyerekeknek, másrészt pedig megfontoltam, hogy mit kell mondanom a szülőknek. Ez a második látogatásom sokkal jobban sikerült. Egyrészt azért, mert tudtam már, hogy mire kell számítanom. Másrészt pedig azért, mert talán a család is elgondolkozott valamelyest, ugyanis amikor karácsony másnapján beállítottam, kitakarított szoba fogadott, és a kályha csövét is megjavították. Csak egy dolgot furcsálltam, hogy a műkarácsonyfa alatt nem volt semmi, csak egy üveg ócska asztali bor és pár üveg sör. Aztán megtudtam, hogy ezeket az italokat a gyerekek vették szüleiknek a papírgyűjtés árából, ők viszont egyáltalán nem kaptak semmit, mert — amint azt az anyukájuk elmondta — arra számítottak, hogy én úgyis viszek valamit. Abban a pillanatban nagyon örültem, hogy nem mentem üres kézzel, bár

csak csekélységeket vittem. Megvarrtam régi kesztyűk segítségével a János vitéz főbb szereplőit, Éva ugyanis éppen ezt tanulta az iskolában, de harmadszorra sem volt képes és hajlandó elolvasni. Nagyon örültek a bábоknak, de persze nem ismerték fel, hogy melyik mű szereplői. Vittem egy szép rajzos János vitéz kötetet is magammal, és elkezdtem felolvasgatni bizonyos részleteket, a gyerekek pedig játszották a történetet a bábokkal. Éva kijelentette, hogy ha ilyen jókat tanulnának az iskolában, ő is odafigyelne. Csak ámult, amikor megmutattam cafatokban lógó irodalomkönyvében Petőfi sorait... Egy társasjátékot is vittem nekik, amelyet többen is lehetett játszani, bizonyos mezőkre lépve a tisztasággal és egészséges élettel kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni. A szülők is beszálltak a játékba, és úgy látszott, az újdonság erejével hat rájuk néhány alapvető étkezési és tisztálkodási szabály.

Ettől a naptól fogva gyakran jártam Évéékhoz, de nem mindig volt olyan kellemes a délután, mint karácsonykor. A szüleit nagyon sokszor részegen találtam, sőt hármasban fekve Ferenccel a szülői ágyban. Zavarban azonban sohasem jöttek, ők így éltek, és a gyerekeiknek is ezt kellett nézniük.

Éva, sőt testvérei is többször eljöttek hozzám. Egyszer, márciusban, egy ragyogó tavaszi délutánon végtelenül piszkos volt Éva, amikor eljött. Mentegetőzött, és szégyellte magát, én pedig rábeszéltem hogy fürödjön meg, én pedig megmosom a haját. Fantasztikusan élvezte a nagy habos vizet, visongott és örült, mint egy kisgyerek. Amikor nekiláttam megmosni a haját, mondta, hogy két hónapja nem mosta már, fodrásznál pedig hosszú évek óta nem volt. Nem tudtam rábeszélni, hogy eljöjjön velem, csak abba egyezett bele, hogy én levágjam a haját. Nem volt nehéz „megszabadítani" vékonyka, silány fürtjeitől. Vállig érőre vágtam szőkés haját, és szárítás után besütöttem. Amikor Éva odaállt a tükörhöz, örömében felkiáltott. Ez volt életem egyik legboldogabb perce. Annyira tetszett magának az új frizurájával, hogy azt mondta, nem fog lefeküdni sem, nehogy összekócolja.

Beszélgetéseink

Bár sokat tapasztaltam Évéknál tett látogatásaim alkalmával is, igazán akkor tudtam meg sokat a kislányról, amikor órákon át beszélgettem vele. Szívesen beszélt bármiről, néha nagyon gyerekes dolgokat mondott, néha pedig túl felnőtteseket. Úgy gondoltam, ha sokat beszélgetünk, jobban megismerem, és jobban tudok neki segíteni is. Néhány beszélgetésünket lejegyeztem, időnként beszélgetés közben is felírtam néhányat, de Évát ez egyáltalán nem zavarta. Azt mondta, ő inkább nagyon örül, hogy valaki foglalkozik az életével, szeretne olyan híres lenni, hogy írjanak róla egy könyvet. Lerajzolta a családját, ebből például kiderült, hogy — ha nem is tudatosan — nagyon irigy testvéreire, csak bátyját szereti igazán, a többieket rá sem akarta rajzolni a lapra. Így aztán, mikor mégis rárajzolta, rettenetesen elcsúfította őket. Fekete szeplőket rajzolt nekik, idomtalan végtagokat. Bátyját viszont úgy ábrázolta, hogy először egy emelvényt rajzolt és arra Zolit. Ferencről, az apa barátjáról pedig kijelentette, hogy semmiképpen nem tartozik a családhoz, a „papírlapon nincs neki hely".

Az alábbiakban következzen néhány részlet Évával folytatott beszélgetéseimből:

— Éva, amikor rajzoltál, emlegettél egy filmet. Gyakran jársz moziba?

— Nem, csak nagyon ritkán. Ha valami jó filmet játszanak, valami nevetségeset vagy gyilkososat... A Zolival szoktam elmenni, tudod, ő a bátyám. De ő többször megy moziba, mert az ilyen jó filmeket háromszor is megnézni.

— Otthon mit szeretsz csinálni? Mivel foglalkozol, ha ráérsz?

— Szoktam olvasni, de csak krimiket, anyunak van egy csomó. Megveszi őket a városban, aztán az egész család elolvassa, még a húgom is. Ja, igen! Néha-néha meséket is szoktam olvasni, de inkább régebben. Nagyon szeretnék Tv-t nézni, de már nagyon régen elromlott.

— Meséld el, mit csinálsz egész nap?

— Fél hétkor kelek fel, megetetem az állatokat. Anyu este 10-kor jön haza a takarításból, csak nem fog ezért felkelni. Reggelire megesszük, ami van. Utána elmegyek az iskolába. Fél kettőkor megyek haza, aztán befejezem az ebédfőzést, ha anyu nem fejezte be. (Mert ő már 1 órakor elmegy dolgozni.) Takarítok esetleg, mert anyu nem ér rá soha takarítani. Aztán olvasok, játszunk, elmegyek a kocsmába sörért vagy az utca végére borért. Este tízkor vagy tizenegykor fekszem le.

— És mikor szoktál tanulni?

— Azt nem nagyon szoktam, de tudod, most nem is kell, mert ugyanazt tanulom, amit tavaly is, meg azelőtt is. De most valamivel jobb jegyeket kapok.

— Ha azt mondanám, hogy állíts össze egy kívánságórarendet, akkor melyik órákat írnád bele?

— Benne lehetne a matek, nem? (Éva hosszasan elgondolkozik...) Á, nem is, a legjobb volna az otthonlét! A testnevelésóra, az még elmegy, de a többit nem szeretem.

— Ha már a kívánságoknál tartunk, akkor most képzeld el, hogy nyersz a lottón, és egyszeriben olyan sok pénzed lesz, hogy akármit megvehetsz. Mit vennél a nyereményen?

— Egy házat vennék, egy szép, nagy házat! Azért vennék házat, mert a mienk olyan trottyos. Olyan csúnya a mi házunk, hát ezért. De csak anyu jönne velem az új házba, mert apu szereti ezt a mostani házunkat is. Nagyon bele van esve, de hogy miért? Csak tudnám. De hát az ő baja, ha itt marad.

— És még mit vennél, ha maradna pénzed?

— Vennék egy nagy színes tévét. Most volt biológia óránk, és mindenki látta azt a természetfilmet, tudod, ami most volt, csak én nem. A többiek beszélgettek róla, én meg csak ültem közöttük.

— És ha lenne 3 kívánságod, akkor mit kívánnál?

— Hogy gazdag legyek. Akkor megvehetném a szép házat, meg a tévét. Ez elég lenne nekem, mást nem kívánnék. De hát, úgysem nyerek...

— Szeretsz álmodozni?

— Hát, miről?

— Játsszuk azt, hogy én elkezdek egy történetet, te pedig folytatod. Jó? Elindult két gyerek otthonról. Volt egy kis pénzük, jegyet váltottak, felszálltak a vonatra, aztán...

— ...aztán beszélgettek a vonatban, olvasgattak, ha volt náluk könyv, rejt-

ványt fejtettek, aztán hazamentek, és nagyon örültek.

— Itt már be is fejeznéd?

— Folytathatom is, mondjuk a nagymamához mentek, aki nagyon örült nekik, ott minden jót kaptak, csokit, cukrot, finom, habos süteményeket, nagyon boldogok voltak. Ide mindig elmennének...

— Beszélgessünk még kicsit az utazásokról! Képzeld el, hogy lenne rá lehetőséged, és elutazhatsz oda, ahová akarsz. Hová mennél?

— Görögországba. Tavaly, amikor Pesten voltunk, találkoztunk idegenekkel a padon, adtak nekem ingyen görögdinnyét. A görögöknél mennyit lehetne enni... Meg azért is akarok oda menni, mert ott olyan sok ember van.

— Szereted a sok embert?

— Nem, csak a tömeget, mert amerre mennek, én is arra mennék...

— Éva, ki a barátod? Kivel szoktad megbeszélni a problémáidat?

— Saját magammal. Nincs otthon sem barátom, meg az iskolában sem. Ha otthon anyukám azt mondja, hogy mosogassak, apu meg azt, hogy menjek el borért, és valamelyiket nem csinálom meg, akkor nagyon megvernek.

— Hogyan vernek meg?

Éva nagyon meglepődött és zavart volt.

— Hát, szóbelileg. De apu szokott pofon verni is. Anyut is meg szokta verni. Meg a Zoli is meg szokta ütni anyut. Apura mindig rászólunk, ha anyut bántja, inkább anyuhoz húzunk. Anyunak néha el szoktam mondani a problémákat, de ő sem nagyon segít semmiben.

— És azt kire mondanád, hogy barátod?

— Otthon? Vagy hol? A suliban az Ilonka, tudod, ő is túlkoros, mint én.

— Éva, kire szeretnél hasonlítani? Van példaképed?

— Nő is lehet?

— Persze.

— Ajaj! (Éván látszott, hogy nem igazán értette a kérdést.) Hogyha nem is ismerem, akkor honnan tudjam, hogy milyen? Ó, nekem nem kell ilyen példaizé, én így tetszem magamnak. (Amikor ezt kimondta, látszólag megkönnyebbült.)

— Most pedig szeretnék egy nagyon furcsa kérdést feltenni. Tegyük fel, hogy el kellene hagynod a Földet, és csak egy embert vihetnél magaddal, akkor kit vinnél?

— Téged vinnélek, anyuékat azért nem, mert úgysem férnének el. És úgyis mindent mindig megtiltanának.

— És ha két embert vihetnél?

— Hát, az egyik te lennél, a másikat meg kiválaszthatnád te, hogy olyan legyen, akit te is szeretsz.

— A testvéreidet nem vinnéd el?

— Nem, mert mindenhova elszaladgálnának és nem lehetne rájuk vigyázni. Mi különben sokat szoktunk otthon rohangálni, főleg, ha eljön a Józsi, tudod, a bátyám haverja. De mostanában nem szokott jönni. Az anyja vett neki egy magnót, talán azért... Olyan jó lehet az énekesnőknek!

— Szeretnél híres ember lenni?

— Nem tudnék ilyen repedtfazék hanggal, a kornyikám is kettes. De hát, nekem ez a rossz hangom is jó. Sokan vannak, akik még ennyire sem tudnak énekelni, úgyhogy...

— Szóval, énekesnő nem leszel. Gondolkodtál-e már azon, hogy mi szeretnél lenni?

— Persze! Kalauznő leszek. Ha az leszek, akkor nagyon érdekes munkám lesz. Jövök-megyek a vonaton, és mindenkit, akit szeretek és ismerek, ingyen felengedek majd.

Benyomásaim

Egy olyan kislányt ismertem meg Évában, aki ugyan hátrányos helyzetű gyermek, rossz szociális körülmények között él, számkivetett az iskolában, társai csúfolják és levegőnek nézik, a tanárok megvetik, mégis valahol a lelke mélyén ismeri saját értékeit, tudja, vagy inkább csak érzi, hogy vele is szebb a világ. Beszélgetéseink során sohasem vádaskodott, nem hibáztatott senkit helyzetéért, a felidézett részletekből is jól látszik azonban, hogy milyen kevés embert szeret igazán, hogy mennyire kevesen vannak körülötte, akikre igazán számíthat. Ennek ellenére úgy éreztem, a családjához ragaszkodik, és úgy gondoltam, vétek lenne környezetéből kiszakítva egy nevelőotthonba vinni. Meggyőződésemmé vált, hogy ennek a kislánynak arra van a legnagyobb szüksége, hogy valaki figyeljen rá, mert ezt rajtam kívül igazából soha senki sem tette, és ez nem az én érdemem, hanem a többiek bűne. Éva, bármi érte is az életében, nem fordult el az emberektől, nem gyűlöli őket, ezt legszebben bizonyítja „pályaválasztása", vagyis az, hogy kalauz szeretne lenni. Szeretne szeretetet adni és kapni, képzeletében süteményt és szeretetet osztogató nagymamák, adakozó idegenek élnek. Más beszélgetéseink alkalmával kiderült, hogy szeretett volna olyan tanárokat is, akik jobban figyelnek rá, akik nem csak állandóan számonkérnek és fenyegetnek, hanem olykor-olykor bátorítanak is.

Hogyan lehet segíteni?

Azt gondolom, hogy a segítség ott kezdődik, hogy először is odafigyelünk a családra. A segélyek és adományok önmagukban nem jelenthetik a megoldást. Nyilvánvaló, hogy Éva szülein oly módon sem lehet segíteni, hogy átképzik őket valamilyen munkára. Jelen pillanatban ez nem járható út.

Mielőtt bárkinek segíteni szeretnénk, meg kell ismernünk őt magát, mert enélkül a megoldások a mi megoldásaink lesznek, és nem fognak találkozni a család vagy az egyén vágyaival. A szociálpolitika lépéseit ugyan társadalmi szinten kell megtervezni, de végrehajtását az egyén szintjén kell beteljesíteni. A segítségre szoruló embereknek szükségük van olyan személyekre, akikhez bizalmasak lehetnek, akik nem kötelességből, hanem érdeklődésből kísérik figyelemmel sorsuk alakulását. Segíthetnek szociális munkások, pedagógusok, pszichológusok, önkéntes laikusok, de nem „kívülről", folyton jószándékukat hangsúlyozva, hivatali álarc mögé bújva. Éva családja, amikor látta, hogy a tanárok nem sokat segítettek Évának és testvéreinek, megvonták ezt a bizalmat, és baltával támadtak. Bár kétségtelenül vannak „nehéz esetek", meggyőződésem, hogy a segítő kezek néha önmaguk ássák ki a „csatabárdot", persze, akaratlanul.

Éva nehézségei enyhíthetőek lettek volna korábban is, mert ugyan nem túl boldog az élete otthonában, nem volt felhőtlen gyerekkora, szárnyalni és tanulni (!) is képes, ha úgy érzi, van olyan ember, aki figyel rá. Helyzetemnél fogva a családért csak keveset tehettem, nem hiszem, hogy alapvetően sikerült volna megváltoztatnom a gon-

dolkodásmódjukat és életüket. Most azonban, ahogyan néhány hónap elteltével visszatekintek, mégis történt néhány változás. Talán a legfontosabb, hogy elköltözött tőlük Ferenc, az apa (és anya) „barátja". A lakásban is végrehajtottak apróbb átalakításokat, és beszereztek meleg holmikat a gyerekeknek (a Vöröskereszt jóvoltából). A gyerekek most kevesebbet betegek, és tisztábbak is, mint korábban, Éva rendszeresen mossa a kisebbik haját is. Szülei néha az utcán is megállítanak, és tanácsokat kérnek különböző ügyek intézésével kapcsolatosan. Tervezik, hogy visszaköltöznek a városba, hogy megoldódjon a fűtésük.

Évát nem viszik nevelőotthonba, és néhány tanára most jobban figyel rá. Egyes tárgyakból javított, most már 6. osztályos. Kevesebbet hiányzik, és nem csavarog el, ügyel a holmijára, és néhány osztálytársa is szóba áll vele.

***

A történteket nem akarom túldimenzionálni, a családnak még óriási segítségre van szüksége ahhoz, hogy megváltozzanak a körülményeik, a legfontosabb problémáik nem oldódtak meg. Az én szerepem ebben a történetben csupán annyi, hogy felhívtam a szűkebb környezet figyelmét egy családra, egy kislányra, akikre korábban nem, vagy csak alig figyeltek. Hiszem azt, hogy nagyon nagy mindenkinek a felelőssége a másik ember iránt is, legyen bár a szomszédja, szülője, tanára vagy más ismerőse, rokona. Telve vagyunk előítéletekkel, elfordulunk azoktól, akiknek piszkos a körmük, vagy a hátsó padban ülnek.

Kéri Katalin

PÁLYÁZAT

Kedves Kollégák!

A *Család, gyermek, ifjúság* szerkesztői meggyőződéssel vallják, hogy a családot és az ifjúságot érintő kérdések, problémák manapság annyira sokrétűek, hogy azok megoldását csak társadalmi összefogással lehet elősegíteni.

Lapunk — az egyetlen rendszeresen, kéthavonta megjelenő hazai család- és gyermekvédelmi folyóirat — ezt az összefogást szorgalmazza, korrekt tájékozódást kínál, és kapcsolatot keres a problémákkal konkréten szembesülő pedagógusokkal, gyermekvédelmi szakemberekkel, laikus segítőkkel, nevelőkkel, szülőkkel.

Meggyőződésünk, hogy ebben a munkában úgy tudunk egymásnak segíteni, ha megosztjuk tapasztalatainkat. Sajnálatos módon ezeket a tapasztalatokat azonban ritkán rögzítjük, ritkán írjuk le, s talán ebből is fakad, hogy sokan úgy érzik: magukra vannak hagyatva, egyedül kell megküzdeniük a felmerülő gondokkal.

Szerkesztőségünk pályázatot hirdet család- és gyermekvédelmi problémákat bemutató

esettanulmányok

megírására.

A pályázat határideje: **1995. december 31.**

Csak gépelt, maximum 15 oldal terjedelmű (1 oldal: 1800 karakter, 30 sor, soronként 60 leütés) pályázatokat fogadunk el. A pályázatra írják rá foglalkozásukat, irányítószámmal ellátott pontos címüket.

A legjobb esettanulmányokat a ***Család, gyermek, ifjúság*** folyamatosan közli — és szerzőit kiemelt tiszteletdíjjal jutalmazza. Kérjük, a borítékra írják rá: ***pályázat.***

Következő számainkra tervezzük:

Bűnmegelőzési felvilágosítás

Esettanulmányok

Ifjúságvédelem a tárgyalóteremben

Az örökbefogadásról